

10. เป็นประธานสัมมนาที่มหาวิทยาลัยอัลเบอร์ตา

10.1 ย้ายจากแมคมาสเตอร์ไปเป็นรองศาสตราจารย์ที่อัลเบอร์ตา

การย้ายจากแมคมาสเตอร์ไปที่มหาวิทยาลัยอัลเบอร์ตานั้น นอกจากจะได้เงินเดือนสูงขึ้นแล้ว ยังได้รับสัญญาว่าจะเลื่อนตำแหน่งให้จากผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นรองศาสตราจารย์ ถ้ามีบทความวิจัยลงพิมพ์ในวารสารชั้นนำในอเมริกา 5 บทความขึ้นไป

ผมถามเพื่อนอาจารย์อัลเบอร์ตาว่ามีนักศึกษาใหม่ที่ยังไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษาที่คนขอให้ผมเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาได้ไหม เพื่อนอาจารย์เขามองหน้ากันเล็กน้อยแล้วบอกว่าอาจารย์ใหม่คนนี้มาแปลก อาจารย์ใหม่คนอื่นเขาจะขอเวลาเตรียมสอนอย่างเดียวไม่ยอมทำอย่างอื่น ถ้าไม่จำเป็น แล้วเพื่อนอาจารย์ก็บอกว่ามีนักศึกษาใหม่ 7 คน ผมก็ขอมาเป็นนักศึกษาในการควบคุมวิทยานิพนธ์ของผมทั้งหมด

ผมมีทุนการวิจัยจากสภาวิจัยแห่งชาติแคนาดาจึงใช้นักศึกษาทั้ง 7 คนทำการวิจัยต่อเนื่องกัน หลังอาหารเย็นทุก ๆ วัน ผมจะเรียกประชุมสั่งงานให้ทำแล้วเข้าวันรุ่งขึ้นก็ประชุมรายงานกัน ปรากฏว่าผมได้บทความวิจัยที่ร่วมเขียนกับลูกศิษย์ได้รับให้ไปเสนอตามการสัมมนาวิชาการ มีการตีพิมพ์ในเอกสารประกอบการสัมมนา (Proceedings) ครบตามที่มหาวิทยาลัยระบุไว้ มหาวิทยาลัยก็เลื่อนผมจากผู้ช่วยศาสตราจารย์เป็นรองศาสตราจารย์ตามสัญญาจะเห็นได้ว่าที่เมืองนอกนั้นไม่ต้องใช้เส้นคือ ไม่ต้องใช้ว่ารู้จักกับใคร (Know Who) แต่ใช้ฝีมือ (Know How) อย่างเดียวก็พอแล้ว ลูกศิษย์ผมที่อัลเบอร์ตาตอนนั้นถึง พ.ศ. 2547 เป็นศาสตราจารย์เต็มขั้นกันหมด

10.2 เป็นประธานสัมมนาเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ

อัลเบอร์ตาอยู่กลางๆ แคนาดา อากาศหนาวมาก แต่เป็นหนาวแบบแห้งๆ ไม่เฉอะแฉะ และไม่ค่อยเป็นหวัคกัน เวลาหนาวมากๆ รวมทั้งผลกระทบจากลมหนาว (Win Chill Effect) แล้วเป็นลบหลายองศา คือ อุณหภูมิต่ำกว่าศูนย์

ผมเกิดความคิดว่าน่าจะเชิญผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั่วโลกไปบรรยายที่อัลเบอร์ตา และเพื่อจะได้ไม่ต้องลงทุนมากก็ควรจะต้องตั้งประธานสัมมนาเป็นผู้รับผิดชอบติดต่อเจรจากับมหาวิทยาลัยอื่น ช่วยกันออกเงินค่าเดินทางให้ผู้เชี่ยวชาญแวะไปบรรยายทุกมหาวิทยาลัยที่ช่วยออกเงิน ทางมหาวิทยาลัยอัลเบอร์ตาเห็นด้วยกับข้อเสนอของผมและแต่งตั้งให้ผมเป็น “ประธานสัมมนา (Colloquial Chairman)” ผมก็ทำหนังสือติดต่อ

มหาวิทยาลัยอื่น เช่น แมนิโทบา ซัคคาชวัน และบริติชโคลัมเบีย เป็นต้น ทุกแห่งเห็นด้วยและตกลงเข้าร่วมโครงการ

ต่อจากนั้นผมก็ทำหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญทั้งจากอเมริกา อังกฤษและญี่ปุ่นให้เดินสายบรรยายตามมหาวิทยาลัยที่มีข้อตกลงกันไว้ล่วงหน้า จากอเมริกาก็มีหัวหน้าภาควิชาคอมพิวเตอร์ทั้งหลาย เช่น หัวหน้าภาควิชาคอมพิวเตอร์จากมหาวิทยาลัยคอร์เนล เป็นต้น และมีผู้เชี่ยวชาญอื่นที่ไม่ได้อยู่ในมหาวิทยาลัย อยู่ในบริษัทคอมพิวเตอร์ อาทิ ดร.เคน ไอเวอร์สัน (Ken Iverson) ผู้ออกแบบภาษาเอพีแอล มี ดร.จีน แอมดาห์ (Gene Amdah) ผู้ออกแบบเครื่องคอมพิวเตอร์แอมดาห์ ซึ่งมีลูกชายออกแบบเครื่องคอมพิวเตอร์แมกนุสัน (Magnuson) ต่อมาตอนผมอยู่ธนาคารกรุงเทพที่นั่นก็ซื้อคอมพิวเตอร์แมกนุสันมาใช้เพราะราคาต่ำกว่าไอบีเอ็มมากแต่ทำงานได้พอกัน จากญี่ปุ่นก็มีนักวิจัยหลายท่านรวมทั้งชาวญี่ปุ่นที่เป็นศาสตราจารย์อยู่ที่อเมริกาเช่น ศาสตราจารย์ ซุซุโม คูโนะ (Susumo Kuno) ผู้เชี่ยวชาญด้านคอมพิวเตอร์ประมวลผลภาษาคน เป็นต้น ปรากฏว่าต่อมาอีกนานผมไปเยี่ยมญี่ปุ่นเขาเปิดคอมพิวเตอร์จำลองมองระหว่างคุยกับผม เขาอ่านหน้าจอไปคุยกับผมไป รู้สึกว่าเขาเอาประวัติของผมทั้งหมดไปใส่ไว้ในคอมพิวเตอร์พร้อมทั้งติดตามเพิ่มเติมข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอด้วย

10.3 ร่วมเสนอตั้งคอมพิวเตอร์ที่โรงอาหารและหอ

สมัยนั้น พ.ศ. 2509 ยังไม่มีอินเทอร์เน็ทยังไม่มีใครเอาคอมพิวเตอร์ไปตั้งที่โรงอาหารและที่หอ ผมคุยกับเพื่อนอาจารย์แล้วเห็นว่าอัลเบิร์ตตาน่าจะเป็นผู้นำ จึงทำเรื่องเสนอท่านอธิการบดี ท่านน่ารักมากบอกว่าสั่งเครื่องมาเลยแล้วค่อยเอาไปเรียกเก็บเงินไปเก็บเงิน สมัยนั้นอัลเบิร์ตตาค่อนข้างจะรวยมากเพราะมีแหล่งน้ำมันอยู่

ภาษาที่ใช้ในเครื่องที่ติดตั้งที่โรงอาหารและหอที่อัลเบิร์ตตาสมัยนั้นคือภาษาเอพีแอลซึ่งเป็นภาษาประหลาดแต่ใช้ง่าย เช่น ไม่ต้องจำว่าจะต้องคูณและหารก่อนบวกและลบ ให้ประมวลผลจาก “ขวาไปซ้าย” ได้ผลตามตัวอย่างต่อไปนี้

$$\text{ภาษาธรรมดา} \quad 5+4 \times 3-2 = 5+(4 \times 3)-2 = 5+(12)-2 = 15$$

$$\text{ภาษาเอพีแอล} \quad 5+4 \times 3-2 = 5+(4 \times (3-2)) = 5+(4 \times 1) = 5+4 = 9$$

การใช้ภาษาเอพีแอลเขียนโปรแกรมทำให้โปรแกรมสั้นมาก เพราะภาษาเอพีแอลมีอักขระถึง 88 ตัว อักขระบางตัวสามารถใช้ตัวนั้นตัวเดียวสั่งให้คอมพิวเตอร์แก้สมการขนาดใหญ่ได้ แต่ข้อเสียของเอพีแอลก็คือ บางคนอ่านไม่เข้าใจคือ คนไหนอ่านเข้าใจก็จะเข้าใจ คนไหนอ่านไม่เข้าใจก็จะไม่เข้าใจ ฉะนั้นจึงมีคนที่ชอบเอพีแอลมากและคนที่ไม่ชอบเอพีแอลเลย มีอยู่สมัยหนึ่งโรงเรียนประถมและมัธยมใช้ภาษาเอพีแอลกัน เช่น โรงเรียน

ในจอร์เจีย โรงเรียนในชิคาโกและโรงเรียนในนิวยอร์ก เป็นต้น แต่ต่อมาได้รับการคัดค้านจากพ่อแม่ผู้ปกครองที่ไม่เห็นด้วยกับการประมวลผลแบบ “จากขวาไปซ้าย” ในที่สุดโรงเรียนเหล่านั้น ก็เลยเลิกใช้ภาษาเอพีแอลมาใช้ภาษาธรรมชาติ

ตกลงอัลเบิร์ตานำคอมพิวเตอร์ไปตั้งไว้ที่โรงอาหารและที่หอตามที่ผมเสนอนักศึกษารับประทานอาหารเสร็จก็ใช้คอมพิวเตอร์ได้เลย นักศึกษาอยู่ที่หอก็ใช้คอมพิวเตอร์ได้โดยสะดวก สมัยนั้นนักศึกษายังไม่มีคอมพิวเตอร์หัวถือส่วนตัวกัน ต้องใช้คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะของมหาวิทยาลัย

10.4 เสนอหลักสูตรปริญญาเอกคอมพิวเตอร์

เมื่อ พ.ศ. 2509 นั้นยังไม่มีหลักสูตรปริญญาเอกคอมพิวเตอร์ที่อัลเบิร์ตฯ ผมกับเพื่อนคุยกันแล้วก็เห็นว่าน่าจะมี เขาเห็นผมเป็นคนมีไฟแรงสูง ก็เลยมอบหมายให้ผมยกร่างหลักสูตร ผมก็ขอหลักสูตรจากมหาวิทยาลัยทั้งหลายที่มีหลักสูตรปริญญาเอกมาศึกษาแล้วยกร่างนำเสนอเพื่อนช่วยกันพิจารณาเสนอสภาวิชาการในที่สุดก็ได้รับอนุมัติ

ผลสำเร็จจากการยกร่างหลักสูตรปริญญาเอกคอมพิวเตอร์ที่อัลเบิร์ตฯ นั้น ก็ทำให้ผมมีกำลังใจในการยกร่างหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรต่อไป ทุกแห่งที่ผมไปทำงานทั้งที่มิสซูรี นิวยอร์ก นิเด้า ลาดกระบังและอัสสัมชัญ

10.5 เป็นกรรมการสภาวิชาการ

ตอนทำงานที่แมคมาสเตอร์ผมไม่ได้ไปร่วมงานสภาวิชาการ (Faculty Senate) เพราะยังต้องปรับตัวเข้ากับความเป็นอาจารย์เมืองนอก ต้องสอนวิชาที่ไม่เคยสอนมาก่อน ต้องเขียนบทความวิจัยส่งไปตีพิมพ์อย่างที่ไม่เคยเขียนมาก่อน ต้องทำเรื่องขอทุนวิจัยอย่างที่ไม่เคยทำมาก่อน พอมาอยู่อัลเบิร์ตฯ ก็ชักจะแสบดีกรีเห็นว่าคนดังเขาต้องเป็นกรรมการสภาวิชาการ ก็เลยไปสมัครและได้รับเลือก

แคนาดาต่างจากอเมริกาในแง่ที่ว่า คนอเมริกันมักจะคิดว่าอเมริกันเป็นที่หนึ่ง มักจะคิดว่าพวกคนผิวสีผู้คนผิวขาวไม่ได้ ส่วนแคนาดาเป็นประเทศที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาลแต่มีพลเมืองน้อย มีชาวต่างชาติอยู่ในแคนาดาเต็มไปหมด ทุกคนมีความสำคัญหมด คนอังกฤษ ก็สำคัญ คนฝรั่งเศสก็สำคัญ คนอินเดียก็สำคัญ คนจีนก็สำคัญ คนไทยก็สำคัญเท่าเทียมกันหมด

ผมเข้าไปอยู่ในสภาวิชาการก็เสนอโครงการหลายโครงการ เช่น โครงการจัดสัมมนาที่กล่าวมาแล้ว ปรากฏว่ามีอาจารย์บางท่านไม่ค่อยอยากทำอะไรแต่ก็ยังดีที่ท่านไม่เป็นแบบ “มือไม่พาย แต่เอาเท้าราน้ำ” ท่านจะสนับสนุนโครงการที่ดี ใครเสนออะไรดีก็ให้คนนั้นเป็นหัวหน้าทำไป

10.6 เขียนบทความวิจัยร่วมกับเพื่อนอาจารย์

ที่มหาวิทยาลัยอัลเบอร์ตา มีสโมสรอาจารย์ที่ผมกับเพื่อนอาจารย์จะไปรับประทานอาหารกลางวันกัน ไปตั้งแต่เที่ยงวันรับประทานอาหารอะไรเสร็จก็จะนั่งคุยกันต่อ คุยกันว่าใครเสนอวิชาอะไร สอนอย่างไรจะดี มีบทความวิชาการอะไรใหม่น่าสนใจบ้าง

นอกจากจะคุยกันโดยใช้เสียงแล้ว ยังมีกระดานขาวให้เขียนด้วย เวลาผมมีบทความวิจัยอะไรใหม่จะไปเสนอที่ไหน ผมก็ถือโอกาสนำไปเสนอหลังอาหารกลางวัน ใครจะฟังก็ฟัง ใครไม่อยากจะฟังก็ไม่ต้องฟัง

ปรากฏว่าระหว่างที่นำบทความใหม่ไปเสนอนั้น เพื่อนบางท่านก็มีความเห็นที่ดีว่าทำไมไม่ขยายไปที่โนนทางนี้ ทำไมไม่เอาทฤษฎีที่ใช้ในสาขาวิชาหนึ่งไปใช้ในอีกสาขาวิชาหนึ่ง ใครเสนอน่าสนใจมากผมก็ชวนช่วยกันวิจัยต่อ ให้ผลดีร่วมกันเขียนเป็นบทความวิจัยส่งไปตีพิมพ์ในวารสารวิชาการได้

ฉะนั้นนอกจากจะได้ผลงานเป็นบทความวิจัยร่วมกับนักศึกษาแล้ว ผมก็มีบทความวิจัยร่วมกับเพื่อนอาจารย์ด้วย ทำให้เสนอบทความวิจัยได้เป็นจำนวนมาก ขอตำแหน่งวิชาการได้เร็ว ความจริงในอเมริกาและแคนาดานั้นกล่าวกันว่าโดยเฉลี่ยอาจารย์ส่วนมากจะเกษียณในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ มีที่ได้เป็นศาสตราจารย์เต็มขั้น ประมาณร้อยละ 33 ก็คงเหมือนกับเมืองไทยที่ข้าราชการส่วนมากก็ไม่ได้ก้าวหน้าไปถึงตำแหน่งอธิบดี หรือปลัดกระทรวง อาจารย์ส่วนมากไม่ได้ก้าวหน้าไปถึงตำแหน่งศาสตราจารย์เต็มขั้น (Full Professor)

รูปที่ 10.1 อาคารรัฐสภาของอัลเบอร์ตา